

V Bruseli 7. júna 2024
(OR. en)

10679/24

PECHE 218

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	7. júna 2024
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2024) 235 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE Udržateľný rybolov v EÚ: aktuálny stav a smerovanie na rok 2025

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2024) 235 final.

Príloha: COM(2024) 235 final

V Bruseli 7. 6. 2024
COM(2024) 235 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Udržateľný rybolov v EÚ: aktuálny stav a smerovanie na rok 2025

{SWD(2024) 139 final}

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Udržateľný rybolov v EÚ: aktuálny stav a smerovanie na rok 2025

1. Úvod

Toto oznámenie poskytuje informácie o stave európskeho rybolovu monitorovaného v roku 2023. Zároveň je zdrojom usmernení k návrhom a konzultáciám Komisie s tretími krajinami týkajúcim sa rybolovných možností na rok 2025. Cieľom je posilniť odolnosť rybárov, podporiť obnovu populácií rýb na úrovne maximálneho udržateľného výnosu (ďalej len „MSY“) a udržať zdravé populácie na úrovni MSY.

V súčasnosti sa nadmerne loví omnoho menej populácií rýb než v roku 2003. Rybári zaznamenávajú sociálno-ekonomické zisky z populácií, ktoré sa už nejaký čas riadia na zdravších úrovniach. Jedným z hlavných nákladov rybárskej flotily EÚ v rokoch 2023 – 2024, ktorý naďalej oslabuje dosiahnuté zisky, zostáva energia, a to napriek zníženiu cien palív. Súčasné opatrenia¹, ktoré Komisia navrhla s cieľom podporiť energetickú transformáciu odvetvia rybolovu a akvakultúry, sú preto nevyhnutné na posilnenie sociálno-ekonomickej odolnosti tohto odvetvia, a to podporou znižovania jeho závislosti od využívania fosílnych palív.

Hlavné výzvy v oblasti rybolovu a akvakultúry EÚ, opatrenia navrhnuté na ich riešenie a potreba posilniť odolnosť rybárstva EÚ boli načrtnuté v **balíku opatrení v oblasti rybárstva a oceánov**², na ktorý nadviazal intenzívny dialóg so zainteresovanými stranami a ich pripomienky. Nastal čas pozrieť sa za hranice týchto bezprostredných výziev a potrieb, vziať do úvahy širšiu perspektívu a posúdiť situáciu v oblasti rybolovu a akvakultúry v EÚ na základe dostupných dôkazov a názorov členských štátov a zainteresovaných strán. Komisia na základe spätnej väzby od rôznych zainteresovaných strán týkajúcej sa balíka opatrení a zistených prekážok začína úplné hodnotenie nariadenia o spoločnej rybárskej politike (ďalej len „nariadenie o SRP“) s cieľom zabezpečiť hladký prechod na energetickú efektívnosť v tomto odvetví a úspešné vykonávanie všetkých prvkov SRP³.

Toto hodnotenie bude zamerané na 10 rokov (2014 – 2024) vykonávania nariadenia o SRP. Preskúma sa vývoj politík v oblasti rybolovu, akvakultúry, životného prostredia, obchodu, rozširovania, zdravia, dobrých životných podmienok zvierat a výskumu, nedávny politický vývoj, meniaci sa geopolitický kontext a vplyvy na rybársku politiku EÚ. Dotkne sa aj pretvorenej dynamiky vzťahov v oblasti rybolovu v rámci vonkajšieho rozmeru spoločnej rybárskej politiky (SRP) vrátane vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ a vzťahov s pobrežnými štátmi v severovýchodnom Atlantiku, ako aj ich vzájomných vzťahov. Takéto

¹ COM(2023) 100 final.

² COM(2023) 100 final, COM(2023) 101 final, COM(2023) 102 final, COM(2023) 103 final.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutie Rady 2004/585/ES.

hodnotenie je nevyhnutné na poskytnutie komplexného prehľadu o tom, aké výsledky nariadenie a nástroje dosahujú, a na prípravu východiska pre nadchádzajúce obdobie.

2. POKROK PRI DOSAHOVANÍ UDRŽATEĽNÉHO RYBOLOVU V EÚ

Populácia sa na svojej úrovni MSY loví udržateľným spôsobom vtedy, keď je pomer medzi skutočnou rybolovnou úmrtnosťou (F) a rybolovnou úmrtnosťou na úrovni MSY (F_{MSY}) nižší ako jedna alebo rovný jednej⁴. Vďaka opatreniam, ktoré prijali rybári a vnútroštátne správne orgány, a záväzku Európskeho parlamentu, Rady a Komisie týkajúceho sa zodpovedného riadenia rybolovu sa rybolov stal udržateľnejším a k nadmernému lovu dochádza v EÚ v oveľa menšom počte populácií.

Misia EÚ s názvom Obnoviť naše oceány a vody do roku 2030⁵ prispieva k množstvu riešení, ktoré majú za cieľ ochrániť a obnoviť morské a sladkovodné ekosystémy a ich biodiverzitu, bojovať proti znečisťovaniu a podporiť udržateľný rybolov. Prispieva preto aj k vykonávaniu akčného plánu EÚ pre morské prostredie⁶.

Vedecký, technický a hospodársky výbor pre rybárstvo (STECF) každoročne aktualizuje dostupné informácie o úrovniach populácií rýb v porovnaní s cieľmi spoločnej rybárskej politiky. V roku 2003 bola priemerná rybolovná úmrtnosť v severovýchodnom Atlantiku⁷ 53 % **nad úrovňou** cieľa F_{MSY} . Z najnovšieho posúdenia vyplýva, že miera úmrtnosti postupne klesala a v roku 2022 dosiahla 42 % **pod** úrovňou F_{MSY} . V rámci tejto priemernej hodnoty existujú veľké rozdiely. Zatiaľ čo 58 populácií sa loví v rámci F_{MSY} , 25 populácií sa naďalej loví nad touto hodnotou. Miera rybolovnej úmrtnosti prudko klesla vo všetkých oblastiach, pričom najnižšiu úroveň dosiahla v **Biskajskom zálive** a v **pobrežných oblastiach Pyrenejského polostrova**, ako aj vo **výrazne rozšírených populáciách** (napr. v populáciách makrely atlantickej, tresky belasej, stavríd a sled'a atlantického). V Severnom mori je priemerná miera úmrtnosti naďalej vyššia ako v iných oblastiach.

V **Stredozemnom a Čiernom mori** v roku 2007 medián F/F_{MSY} kulminoval na úrovni 1,90 a v rokoch 2008 – 2011 sa ustálil na úrovni 1,87 a odvtedy sa znižuje. Za posledné tri roky F/F_{MSY} klesol z úrovne 1,59 na úroveň 1,20 v roku 2022, pričom dosiahol najnižšiu úroveň od roku 2003. Tento trend je konzistentný vo všetkých subregiónoch. Rybolovný tlak v Stredozemnom a Čiernom mori je však naďalej 20 % nad úrovňou mediánu, ktorá sa považuje za udržateľnú.

V priemere dosahujú populácie v severovýchodnom Atlantiku v súčasnosti hodnoty v rámci rozsahu, ktorý je v súlade s politickými cieľmi týkajúcimi sa miery rybolovnej úmrtnosti. Hoci sa v roku 2023 dosiahol v rámci udržateľnosti značný pokrok, treba ho zintenzívniť, najmä v Stredozemnom a Čiernom mori.

⁴ Podrobná analýza F_{MSY} a stavu biomasy populácií rýb vo všetkých morských oblastiach je uvedená v oddiele 1 sprievodného pracovného dokumentu útvarov Komisie.

⁵ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/restore-our-ocean-and-waters_sk.

⁶ COM(2023) 102 final.

⁷ V tomto oddiele sa pojem „severovýchodný Atlantik“ vzťahuje na populácie v oblasti 27 Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO).

Vedecká obec aktívne skúma, do akej miery by produktivitu rybolovu mohli znížiť iné faktory ako rybárstvo, napríklad otepľovanie oceánov, acidifikácia, znečisťovanie a odkysličené morí, hoci vo vedomostiach naďalej existujú medzery. Takmer s určitosťou sa vie, že okrem zmien v rozšírení druhov spôsobených zmenou klímy⁸ sa zmenili planktónové druhy a načasovanie, ako aj rozsah planktónových kvetov⁹. V rokoch 2015 – 2019 došlo aj k veľkému zníženiu abundancie planktónu¹⁰ a prísunu živín z pôdy¹¹. Tieto zmeny mohli mať negatívny vplyv na produktivitu populácií rýb.

V Stredozemí sa centrálna a východná oblasť považujú za menej odolné voči zmene klímy v dôsledku zvýšeného tlaku inváznych druhov tropického pôvodu (ako sú okrem iných druhov Lessepssovské migrujúce druhy), vyšších teplôt vody a slabšieho oceánskeho prúdenia, čo vedie k nižšej koncentrácii rozpusteného kyslíka.

2.1. Rybolovné možnosti v roku 2024

Rybolovné možnosti sú významný nástroj z hľadiska udržateľného riadenia rybárstva. V Atlantiku, Baltskom mori a oblastiach Skagerrak/Kattegat sa rybolovné možnosti stanovujú najmä ako obmedzenia výlovu známe aj ako celkový povolený výlov (ďalej len „TAC“).

Environmentálna situácia v Baltskom mori a riekach v jeho úmorí sa dramaticky líši od situácie v iných morských oblastiach a naďalej ovplyvňuje populácie rýb a ich rozvoj. Baltské more v súčasnosti čelí **viacerým tlakom**, ktoré viedli k poklesu biodiverzity¹². Medzi tieto tlaky patrí eutrofizácia z prísunu živín a trvalo vysoké úrovne znečisťujúcich látok. Čiastočne to vyplýva z nevykonávania právnych predpisov EÚ¹³. Jedným z možných riešení blízkych prírode, ktoré sa v súčasnosti skúma, je využívanie slávok, ktoré dokážu rýchlo zvrátiť eutrofizáciu, obnoviť odkysličené „mŕtve zóny“ a sekvestrovať uhlík rovnako účinne ako lesy na pevnine. Okrem týchto vonkajších tlakov môžu pri úbytku populácií rýb v Baltskom mori zohrávať významnú úlohu aj nedostatky vo vykonávaní pravidiel EÚ týkajúcich sa váženia a registrácie úlovkov.

Štyri z desiatich druhov rybolovu (západobaltská populácia sled'a atlantického, populácie tresky škvrnitej aj lososa atlantického v hlavnej oblasti) v Baltskom mori už nie sú cieľové a ich úlovky možno vyloviť len ako vedľajší úlovok. Medzi zvyšné cieľové druhy rybolovu

⁸ [Zmena klímy a spoločná rybárska politika – Európska komisia \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/infographic/Pages/infographic-climate-and-fisheries-policy.aspx).

⁹ Unášané mikroskopické riasy a živočíchy tvoria základ pelagickej potravinovej siete a sú priamym alebo nepriamym zdrojom potravy pre ryby, mäkkýše a morské vtáky. <https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/quality-status-reports/qsr-2023/indicator-assessments/changes-plankton-biomass-abundance/>.

¹⁰ <https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/quality-status-reports/qsr-2023/indicator-assessments/changes-plankton-biomass-abundance/>.

¹¹ <https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/quality-status-reports/qsr-2023/indicator-assessments/changes-plankton-biomass-abundance/>.

¹² Správa komisie HELCOM o stave kvality za rok 2023 (HOLAS 3): <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2023/10/State-of-the-Baltic-Sea-2023.pdf>.

¹³ Najmä smernica o dusičnanoch, smernica o čistení komunálnych odpadových vôd, rámcová smernica o morskej stratégii, rámcová smernica o vode, smernica o ochrane voľne žijúceho vtáctva a smernica o ochrane biotopov, rámcová smernica o odpade, smernica o námornom priestorovom plánovaní, smernica o jednorazových plastových výrobkoch, nariadenie o spoločnej rybárskej politike, integrovaná námorná politika a spoločná poľnohospodárska politika.

patria ostatné pelagické populácie (šprota severná a sled' atlantický v centrálnej oblasti Baltského mora, Botnickom zálive a Rižskom zálive) a platesa veľká, s obmedzeniami výlovu stanovenými v súlade s MSY, a losos atlantický v Botnickom zálive a vo Fínskom zálive, s obmedzeniami výlovu stanovenými v súlade s prístupom predbežnej opatrnosti.

Viacročný plán pre Baltské more¹⁴ poskytuje mnoho nástrojov na pomoc pri obnove oslabených populácií rýb vrátane pozastavenia cieleného rybolovu, stanovenia TAC pod maximálnymi odporúčanými úrovňami, zákazu rybolovu počas období neresenia a obmedzenia rekreačného rybolovu. Populácie rýb sa však neobnovia, pokiaľ členské štáty nebudú uplatňovať a vykonávať právne predpisy EÚ v plnom rozsahu. Vo vyhlásení ministrov *Naše Baltské more v roku 2020* bol prijatý záväzok vykonávať právo EÚ v plnom rozsahu a tento záväzok je teraz nevyhnutné dodržať¹⁵. Druhý ročník podujatia *Naše Baltské more* sa konal 29. septembra 2023 a jeho súčasťou bola správa o pokroku týkajúca sa záväzkov, ktoré boli prijaté v roku 2020¹⁶.

Prekonanie účinkov znečisťovania, eutrofizácie a zmeny klímy na morské ekosystémy, rybolov a akvakultúru si nutne vyžaduje začať od podnetov vedeckej obce. Veda umožňuje tvorcom politík prijímať informované rozhodnutia a v plnej miere uplatňovať **ekosystémový prístup k riadeniu rybárstva a akvakultúry**, ktorý je jednou z kľúčových zásad SRP a najlepším spôsobom, ako dosiahnuť stanovené ciele.

Vo vodách EÚ v oblastiach **Atlantiku a Skagerrak/Kattegat** sú populácie rýb vystavené menším tlakom a sú v nich odlišné environmentálne podmienky. V týchto morských oblastiach EÚ riadila udržateľným spôsobom 29 populácií rýb, pričom v roku 2024 dosiahla v rámci 5 populácií viacero priaznivých výsledkov s vyššími hodnotami TAC. Rybári v Biskajskom zálive vynaložili značné úsilie na dobré riadenie populácií rýb, čo počas niekoľkých rokov viedlo k rybolovu riadenému v súlade s MSY, ako sa uvádza v správe STECF z roku 2022. Napriek ich úsiliu však v tejto oblasti došlo k výraznému poklesu rybolovných možností na rok 2024 z dôvodu právnej povinnosti zostať na úrovniach MSY.

Pobrežné štáty v severovýchodnom Atlantiku v súčasnosti spoločne využívajú väčšinu populácií EÚ. V prípade viac ako 85 celkových povolených výlovov stanovených **spoločne pre EÚ a Spojené kráľovstvo** sa EÚ a Spojené kráľovstvo dohodli na celkovom povolenom výlove na rok 2024 na základe najlepších vedeckých odporúčaní v lehote, ktorá bola stanovená v dohode o obchode a spolupráci¹⁷. Vo väčšine prípadov bol celkový povolený výlov stanovený v súlade s MSY, ak bolo k dispozícii odporúčanie. Medzinárodná rada pre výskum mora (ďalej len „ICES“) vydala na rok 2024 odporúčanie o nulových úlovkoch týkajúce sa desiatich populácií. V prípade deviatich z týchto populácií sa EÚ a Spojené

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1139 zo 6. júla 2016, ktorým sa ustanovuje viacročný plán pre populácie tresky škvrnitej, sled'a atlantického a šproty severnej v Baltskom mori a pre rybolov využívajúci tieto populácie a ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 2187/2005 a zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1098/2007 (Ú. v. EÚ L 191, 15.7.2016, s. 1).

¹⁵ https://commission.europa.eu/system/files/2020-09/ministerial_declaration_our_baltic_conference.pdf.

¹⁶ <https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/2e76afa1-5695-11ee-9220-01aa75ed71a1>.

¹⁷ Dohoda o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej (Ú. v. EÚ L 149, 30.4.2021, s. 10).

kráľovstvo dohodli, že sa pre vedľajšie úlovky na rok 2024 stanovia nízke hodnoty TAC, aby sa v súlade s právnym rámcom EÚ zabránilo blokačným situáciám pri zmiešanom rybolove. Na základe odporúčania ICES týkajúceho sa TAC¹⁸ sa EÚ a Spojené kráľovstvo dohodli, že v prípade jednej populácie stanovia na rok 2024 hodnoty TAC na účely vedeckého monitorovania.

Zlepšenie hospodárenia so spoločnými populáciami na základe dohody EÚ a Spojeného kráľovstva v rámci Osobitného výboru pre rybolov, najmä zosúladenie oblastí hospodárenia s posudzovanými jednotkami, ktoré používa rada ICES, pomohlo zlepšiť udržateľné hospodárenie so spoločnými populáciami a dosiahnuť rýchlu a uspokojivú dohodu¹⁹.

Väčšina populácií, o ktoré sa v Severnom mori delia **EÚ, Nórsko a Spojené kráľovstvo**, naznačuje priaznivý trend. Na rok 2024 sa EÚ, Nórsko a Spojené kráľovstvo dohodli na stanovení celkového povoleného výlovu pre tieto populácie v súlade s odporúčaním o MSY. Dohoda o TAC zahŕňa zvýšenie výlovu tresky škvrnitej, ktorý bol z dôvodov predbežnej opatrnosti stanovený pod úrovňou odporúčania k MSY. TAC pre ďalšie dve populácie boli stanovené pod úrovňou MSY, aby sa zohľadnila ich interakcia s treskou škvrnitou v zmiešanom rybolove. TAC pre sled'a atlantického v Severnom mori boli stanovené v súlade s vedeckými odporúčaniami a strany sa dohodli, že budú naďalej obmedzovať výlovy v oblasti Skagerrak-Kattegat s cieľom zmierniť vplyv na prelovené populácie sled'a atlantického v západnej oblasti Baltského mora. TAC pre dve posudzované **populácie, s ktorými sa hospodári dvojstranne s Nórskom** v oblasti Skagerrak-Kattegat, sa stanovili v súlade s MSY alebo preventívnymi odporúčaniami²⁰.

Pokiaľ ide o makrelu atlantickú, tresku belasú a atlanticko-škandinávského sled'a atlantického – populácie, ktoré sú **výrazne rozšírené** v severovýchodnom Atlantiku²¹, sa pobrežné štáty²² dohodli na stanovení celkových TAC na rok 2024 na úrovni MSY. Súčet kvót pobrežných štátov a rybolovných strán však stále presahuje celkové dohodnuté TAC, vzhľadom na chýbajúce dohody o spoločnom využívaní a v dôsledku jednostranných opatrení niektorých strán, ako aj nadmerných medziročných prenosov. To ešte viac oslabuje udržateľnosť týchto populácií, bráni dosiahnutému pokroku v rámci uzatvárania dohôd s pobrežnými štátmi a vo všeobecnosti zaťažuje spoluprácu na týchto fórach. EÚ je naďalej odhodlaná dosiahnuť v rokovaní o sled'ovi atlantickom udržateľný výsledok. Naďalej sa

¹⁸ Písomný záznam z konzultácií o rybolove medzi Spojeným kráľovstvom a Európskou úniou na rok 2024: https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/system/files/2023-12/2024-eu-uk-fisheries-consultations_en.pdf.

¹⁹ Zápisnica zo stretnutí Osobitného výboru pre rybolov je uvedená na stránke: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement/specialised-committee-fisheries_en?prefLang=sk.

²⁰ Záznam o uzavretí konzultácií o rybolove, počas ktorých Nórsko a Európska únia rokovali o regulácii rybolovu v Skagerraku a Kattegate v roku 2024: https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/document/download/675ccb20-4b1c-456e-b13c-8e7b853002e3_en?filename=2023-12-08-EU-NO-Skagerrak-Agreed-Record-2024.pdf.

²¹ <https://www.ices.dk/community/groups/pages/wgwide.aspx>, Pracovná skupina pre výrazne rozšírené populácie (WGwide) zhromažďuje a analyzuje údaje o veľkých populáciách pelagických druhov, ako aj o iných výrazne rozšírených druhoch a druhoch migrujúcich na veľké vzdialenosti.

²² Pobrežné štáty v severovýchodnom Atlantiku, ktoré hospodária s týmito populáciami, sú členské štáty Európskej únie, Spojené kráľovstvo, Nórsko, Island, Faerské ostrovy, Grónsko a Ruská federácia.

aktívne zapája do diskusií s ostatnými pobrežnými štátmi a stranami zaoberajúcimi sa rybolovom s cieľom uzavrieť nové komplexné dohody o spoločnom využívaní v záujme udržateľného hospodárenia s týmito populáciami.

Stredozemné more a Čierne more sú domovom viacdruhového rybolovu, pričom mnohé populácie sú využívané spoločne s tretími krajinami. Miera rybolovnej úmrtnosti niektorých populácií sa priblížila k udržateľnej úrovni. V roku 2021 dosiahlo 26 populácií úroveň F_{MSY} alebo nižšiu úroveň, pričom 38 populácií sa naďalej loví nad udržateľnými úrovňami. Treba pokračovať v opatreniach, ktorými sa obmedzí rybolov a dosiahne maximálny udržateľný výnos. Štáty musia na tento účel uplatňovať viacročný plán pre západnú časť Stredozemného mora²³ a stratégiu Všeobecnej rybárskej komisie pre Stredozemné more (GFCM) do roku 2030²⁴. Rybolovné možnosti na rok 2024 sú v súlade so zásadným súborom opatrení prijatým v nariadení o rybolovných možnostiach na rok 2023 na účely vykonávania viacročného plánu pre západnú časť Stredozemného mora.

V prechodnej fáze viacročného plánu pre **západnú časť Stredozemného mora** a s cieľom dosiahnuť MSY do roku 2025 sa v rámci rybolovných možností na rok 2024²⁵ uplatňuje **integrováný prístup**. Tento prístup vychádza z nástrojov riadenia a rozvíja kompenzačný mechanizmus, ktorý nabáda štáty, aby používali selektívnejší výstroj a v určitých oblastiach zaviedli zákaz rybolovu. Členským štátom sa adresuje výzva, aby tento mechanizmus naďalej používali. Rada takisto stanovila na rok 2024 maximálne obmedzenia výlovu hlbokomorských kreviet, ktoré sú najviac zasiahnuté nadmerným rybolovom, a zachovala stropy pre rybolov vykonávaný plavidlami na lov lovnou šnúrou.

Intenzívna práca v rámci komisie **GFCM** podporovaná konzistentnou pozíciou EÚ v rámci regionálnych organizácií pre riadenie rybárstva viedla k prijatiu významných rozhodnutí. Predovšetkým to viedlo k dvom viacročným riadiacim plánom, ako aj k prijatiu maximálnych obmedzení výlovu koryfény veľkej v Stredozemnom mori, ku konsolidácii riadiacich opatrení pre úhora európskeho v Stredozemnom mori vo všetkých biotopoch vrátane sladkých vôd a k ďalším opatreniam na zníženie rybolovnej úmrtnosti sklovitého úhora.

Komisia GFCM takisto pokračovala vo vykonávaní dvoch dlhodobých plánov riadenia pre Jadranské more s cieľom zabezpečiť vysoké dlhodobé výnosy v súlade s MSY. Komisia GFCM v snahe pokračovať vo vykonávaní viacročného plánu pre malé pelagické druhy stanovila na rok 2024 nižšie obmedzenia výlovu sardelovitých a sardiniek a zastavila kapacity pre plavidlá na lov pelagickou vlečnou sieťou a plavidlá na lov vakovou sieťou. Pokiaľ ide o viacročný plán týkajúci sa populácií druhov žijúcich pri morskom dne v Jadranskom mori, komisia GFCM stanovila pre plavidlá s vlečnými sieťami na lov pri dne aj s rozperným rahnom maximálne obmedzenie rybolovného úsilia v snahe dosiahnuť do roku 2026 MSY pre

²³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1022 z 20. júna 2019, ktorým sa ustanovuje viacročný plán pre rybolov populácií žijúcich pri morskom dne v západnej časti Stredozemného mora a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 508/2014 (Ú. v. EÚ L 172, 26.6.2019, s. 1).

²⁴ Stratégia GFCM pre udržateľný rybolov a akvakultúru v Stredozemnom mori a Čiernom mori do roku 2030. <https://www.fao.org/documents/card/en/c/cb7562en>.

²⁵ Nariadenie Rady (EÚ) 2024/259 z 10. januára 2024, ktorým sa na rok 2024 stanovujú rybolovné možnosti pre určité populácie rýb a skupiny populácií rýb uplatniteľné v Stredozemnom mori a Čiernom mori (Ú. v. EÚ L, 2024/259, 11.1.2024).

všetkých 5 kľúčových populácií (merlúza európska, homár štíhly, solea európska, kreveta ružová a sultánka nachová). V rámci štyroch viacročných plánov riadenia boli prijaté nižšie obmedzenia výlovu hlbinných kreviet v Iónskom mori, Levantskom mori a Sicílskom prielive (vrátane riadenia rybolovného úsilia v prípade merlúzy európskej). Komisia GFCM prijala obmedzenia výlovu korala červeného. V prípade Čierneho mora bol na základe plánu komisie GFCM stanovený TAC pre kalkana veľkého a bola určená autonómna kvóta EÚ pre šprotu severnú.

EÚ sa dohodla na opatreniach pre **úhora európskeho**²⁶ v **morských a priľahlých brakických vodách severovýchodného Atlantiku (vrátane Baltského mora)**, pričom pokračovala v šesťmesačnom období zákazu rybolovu. Dohodla sa aj na období zákazu rybolovu, ktoré sa má zhodovať s migráciou mladých úhorov a ktoré má chrániť dospelé úhory plávajúce medzi morom a riekami. Tieto opatrenia budú v roku 2024 predmetom zintenzívneného monitorovania. Komisia ďalej monitoruje pokrok dosiahnutý pri vykonávaní opatrení uvedených v spoločnom vyhlásení²⁷ o posilnení obnovy populácie úhora európskeho, ktoré podpísala Komisia a niektoré členské štáty²⁸.

3. STAV FLOTILY EÚ

Členské štáty musia svoje flotily udržiavať tak, aby spĺňali vnútroštátne stropy na kapacitu plavidiel [z hľadiska hrubej priestornosti (GT) a výkonu motora (kW)]. Členské štáty, ktoré majú segmenty flotily s preukázanou nerovnováhou, musia predložiť akčné plány, v ktorých sa stanovujú cieľové úpravy a nástroje na dosiahnutie rovnováhy s presne stanoveným časovým rámcom vykonávania. Kapacitu vyradenú s verejnou pomocou nemožno nahradiť²⁹.

Od roku 2022 sa počet plavidiel znížil o 0,44 %, hrubá priestornosť o 0,52 % a výkon motora o 0,10 %. V dôsledku toho rybárska flotila EÚ³⁰ do 31. decembra 2023 pozostávala zo 71 608 plavidiel s hrubou priestornosťou 1 305 115 ton a výkonom motora 5 226 554 kW.

Členské štáty vo svojich správach za rok 2023 uviedli, že ich flotily sú pod stropmi a spĺňajú požiadavky podľa článku 22 nariadenia o spoločnej rybárskej politike. Pretrvávajú však obavy týkajúce sa presnosti a spoľahlivosti údajov, na ktorých sú založené správy jednotlivých štátov, a presnosti akčných plánov členských štátov. Viaceré členské štáty nepovažujú za potrebné predkladať akčné plány napriek tomu, že majú segmenty flotily s „červenými“ ukazovateľmi³¹, z ktorých vyplýva, že tieto segmenty nie sú v rovnováhe.

²⁶ Článok 13 nariadenia (EÚ) 2024/257.

²⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5374-2023-ADD-1-REV-1/sk/pdf>.

²⁸ Rakúsko, Chorvátsko, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Fínsko, Nemecko, Grécko, Maďarsko, Írsko, Litva, Luxembursko, Malta, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko.

²⁹ Článok 22 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutie Rady 2004/585/ES.

³⁰ Vráťame flotily loviacej v najvzdialenejších regiónoch.

³¹ „Červené“ ukazovatele označujú segmenty flotily, ktoré nie sú v rovnováhe s rybolovnými možnosťami. „Zelený“ ukazovateľ označuje segment flotily, ktorý je v rovnováhe s rybolovnými možnosťami.

Na posúdenie toho, či je flotila v rovnováhe, sa používajú rôzne parametre. Neziskové alebo nedostatočne využívané segmenty flotily môžu napríklad naznačovať, že segmenty flotily sú opakovane alebo trvalo zviazané a neaktívne. Podobne, ak mnohé plavidlá trávajú rybolovom menej času, ako by mohli, potom môže byť segment flotily priveľký pre dostupné zdroje, na ktoré sa plavidlá spoliehajú.

Pri niekoľkých segmentoch stále chýbajú údaje na úplné posúdenie ich rovnováhy. Členské štáty sa adresuje výzva, aby zintenzívnili svoje úsilie v oblasti zberu údajov, najmä v oblastiach, v ktorých sú informácie obmedzené, ako sú najvzdialenejšie regióny. Na tento účel Komisia pracuje na prijatí osobitných usmernení k hodnoteniu rovnováhy určitých segmentov flotily v najvzdialenejších regiónoch, ktorými sa zavádzajú alternatívne metódy uplatniteľné pri príprave určitých ukazovateľov používaných na posúdenie rovnováhy. V oznámení o spoločnej rybárskej politike z roku 2023³² Komisia vyzvala členské štáty, aby zvýšili transparentnosť a pružnosť riadenia svojich rybolovných kapacít a zvažili prerozdelenie nevyužitej kapacity v záujme štrukturálnych investícií do plavidiel. Pre tie segmenty flotily v nerovnováhe pripravujú členské štáty nové alebo aktualizované akčné plány ako súčasť svojich národných správ o flotile.

4. SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ VÝKONNOSŤ

Po dosiahnutí rekordných cien palív na úrovni 1,2 EUR za liter v lete 2022 ceny v prvom štvrtroku 2024 postupne klesli na úroveň 0,8 – 0,9 EUR za liter. Pri bežných cenách môže rybárska flotila EÚ očakávať, že prinesie hrubú pridanú hodnotu vo výške približne 2,5 miliardy EUR, pokryje svoje prevádzkové náklady a zachová pracovné miesta a platy pre približne 122 000 rybárov. Ide o výrazné zlepšenie oproti roku 2022, keď väčšina rybárskych flotíl EÚ nebola schopná pokryť svoje prevádzkové náklady.

Hoci sa celkovo očakáva, že väčšina národných flotíl bude v roku 2024 zisková, zo sociálno-ekonomickej analýzy vyplýva, že viaceré segmenty flotily budú čeliť náročným podmienkam, najmä tie, ktoré závisia od nadmerného lovu populácií a používajú energeticky náročnú rybársku výstroj. Naopak, segmenty flotily, ktoré závisia od populácií lovených udržateľným spôsobom a ktoré zvýšili svoju energetickú efektívnosť, často dosahujú lepšie výsledky a generujú vyššie platy pre členov svojej posádky. Demonštrujú sa tak významné sociálno-ekonomické prínosy rybárskych flotíl EÚ, ktoré vyplývajú z ochrany populácií a energetickej efektívnosti.

Hoci ceny palív klesli, energia zostáva jedným z hlavných nákladov rybárskej flotily EÚ v roku 2024. Táto zraniteľnosť je spôsobená vysokou energetickou náročnosťou mnohých flotíl a veľkou závislosťou od fosílnych palív. V tejto súvislosti Komisia v oznámení o energetickej transformácii rybolovu a akvakultúry EÚ³³ navrhla niekoľko opatrení s cieľom pomôcť rybárskym flotilám v EÚ urýchliť energetickú transformáciu a dosiahnuť cieľ klimateckej neutrality do roku 2050. Opatrenia zahŕňali vytvorenie partnerstva pre energetickú

³² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Súčasnosť a budúcnosť spoločnej rybárskej politiky: Pakt o rybárstve a oceánoch v záujme udržateľného, inovatívneho a inkluzívneho riadenia rybárstva založeného na vede, COM/2023/103 final.

³³ COM(2023) 100 final (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0100>.)

transformáciu odvetvia rybolovu a akvakultúry EÚ³⁴ a vydanie príručky pre zainteresované strany a členské štáty o tom, ako čo najlepšie využiť Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond (ENRAF) a iné existujúce fondy EÚ na podporu energetickej transformácie.

5. POVINNOSŤ VYLODIŤ ÚLOVKY

Povinnosť vylodiť úlovky je jedným zo základných prvkov SRP. Jej účelom je zabezpečiť udržateľné využívanie morských biologických zdrojov s cieľom zvýšiť selektívny rybolov, aby sa predovšetkým nelovili nechcené úlovky, a odstrániť odhadzovanie úlovkov.

Členské štáty však väčšinou používajú tradičné techniky monitorovania, ako sú inšpekcie na mori, inšpekcie pri vylodení a letecký dozor. Len tieto nástroje nepostačujú na riešenie problému nezákonného odhadzovania úlovkov počas rybolovu na mori³⁵ a skutočne existujú náznaky nezákonného a nezdokumentovaného odhadzovania.

Európsky parlament a Rada prijali 22. novembra 2023 nové pravidlá kontroly EÚ, ktoré prispievajú k účinnému monitorovaniu dodržiavania povinnosti vylodiť úlovky³⁶. Patrí medzi ne povinnosť väčších plavidiel, pri ktorých hrozí vysoké riziko nedodržania povinnosti vylodiť úlovky, nainštalovať na palubu elektronický systém diaľkového monitorovania, ako aj televízne kamery s uzavretým okruhom najneskôr do 10. januára 2028. Podľa nových pravidiel však nie je povinné používanie kamier na palube plavidiel s celkovou dĺžkou menej ako 18 metrov. Preto treba preskúmať, ako sa tieto pravidlá budú kontrolovať a ako sa zabezpečí dodržiavanie povinnosti vylodiť úlovky v prípade mnohých plavidiel vo flotile EÚ s dĺžkou menej ako 18 metrov a plavidiel, ktoré sa považujú za plavidlá pod „vysokým rizikom“.

Presné zaznamenávanie úlovkov je nevyhnutné na posúdenie stavu populácií, keďže vedeckí pracovníci využívajú na podloženie vedeckých odporúčaní údaje zaznamenané v rybárskych denníkoch a zhromaždené na základe rámca pre zber údajov³⁷. Ako sa zdôrazňuje v oznámení Komisie o SRP z roku 2023³⁸, presnosť údajov je tiež nevyhnutným prvkom z hľadiska

³⁴ [Partnerstvo pre energetickú transformáciu – Európska komisia \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-articles/2023/09/12/PARTNERSHIP_FOR_ENERGY_TRANSFORMATION.pdf).

³⁵ Niekoľko členských štátov súhlasilo s účasťou na pilotnom projekte REM koordinovanom agentúrou EFCA s cieľom osvojiť si najlepšie postupy v oblasti kontrol REM (jedno alebo dve plavidlá na členský štát). Dánsko využíva REM vo flotile zameranej na homáre v oblasti Kattegat a Holandsko vykonáva systém plne zdokumentovaného rybolovu v prípade niekoľkých plavidiel v Severnom mori. Ani jeden z týchto projektov sa nevyužíva na účely kontroly a presadzovania.

³⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2842 z 22. novembra 2023, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1224/2009 a ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1967/2006 a (ES) č. 1005/2008 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1139, (EÚ) 2017/2403 a (EÚ) 2019/473, pokiaľ ide o kontrolu rybárstva (Ú. v. EÚ L, 2023/2842, 20.12.2023).

³⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1004 zo 17. mája 2017 o vytvorení rámca Únie pre zber, správu a využívanie údajov v odvetví rybárstva a pre podporu vedeckých odporúčaní súvisiacich so spoločnou rybárskou politikou, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 199/2008 (Ú. v. EÚ L 157, 20.6.2017, s. 1).

³⁸ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Súčasnosť a budúcnosť spoločnej rybárskej politiky: Pakt o rybárstve a oceánoch v záujme udržateľného, inovatívneho a inkluzívneho riadenia rybárstva založeného na vede, COM/2023/103 final.

hodnotení, ktoré pomáhajú Komisii pri rozhodovaní o tom, či by sa v uplatňovaní opatrení EÚ malo pokračovať alebo by sa tieto opatrenia mali upraviť.

Na základe povinnosti vylodiť úlovky sa takisto vyžaduje „*podrobná a presná dokumentácia všetkých rybárskych výjazdov*“³⁹ a to, aby sa úlovky „*v príslušných prípadoch započítali do kvóty*“⁴⁰. Váženie a registrácia vylodených úlovkov sú nevyhnutné na monitorovanie čerpania kvót a majú zásadný význam pre úspešné riadenie rybárstva. Overovania, ktoré Komisia vykonávala počas niekoľkých rokov, ukázali, že členské štáty nie vždy zabezpečujú váženie úlovkov v súlade s pravidlami EÚ a často dochádza k významne nesprávnemu hláseniu skutočne vyložených množstiev.

Zainteresované strany vynakladajú úsilie na riešenie týchto otázok. Výskumné projekty a spolupráca medzi vedcami a rybármi priniesli cenné poznatky o selektívnejších metódach rybolovu a rybárskom výstroji, ako aj o riadení odhadzovania úlovkov v rámci pravidiel týkajúcich sa povinnosti vylodiť úlovky. Finančná podpora na vykonávanie povinnosti vylodiť úlovky sa poskytuje z Európskeho námorného a rybárskeho fondu (ENRF) a fondu ENRAF spolu s vysokou mierou pomoci z verejných zdrojov. Na konci roka 2023⁴¹ vybrali členské štáty na účely povinnosti vylodiť úlovky 302 operácií s celkovou finančnou podporou fondu ENRAF vo výške 58,2 milióna EUR. Cieľom väčšiny operácií bolo zvýšiť pridanú hodnotu alebo kvalitu nechcených úlovkov⁴², znížiť vplyv rybolovu na morské prostredie a odstrániť odhadzovanie úlovkov⁴³.

Napriek vynaloženému úsiliu je aj päť rokov po úplnom nadobudnutí účinnosti povinnosti vylodiť úlovky potrebné urobiť oveľa viac na jej vykonávanie. Komisia začala v januári 2024 štúdiu, ktorá bude tvoriť základ hodnotenia povinnosti vylodiť úlovky. V štúdiu sa zhromaždia dôkazy na posúdenie spôsobu plnenia povinnosti vylodiť úlovky a dôvodov takéhoto spôsobu plnenia.

6. HLAVNÉ MYŠLIENKY A SMEROVANIE TÝKAJÚCE SA NÁVRHOV RYBOLOVNÝCH MOŽNOSTÍ NA ROK 2024

6.1. Kľúčové kroky pri stanovení rybolovných možností na budúci rok

Komisia pri príprave svojich návrhov rybolovných možností na rok 2025 zohľadní zistenia v rozsudku Súdneho dvora z 11. januára 2024 vo veci C-330/22⁴⁴. Svoje návrhy vypracuje aj na základe vedeckých odporúčaní vydaných radou ICES a výborom STECF vrátane ekosystémových aspektov, ak sú vo vedeckých odporúčaníach uvedené, na základe

³⁹ Článok 15 ods. 13 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013.

⁴⁰ Článok 15 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013.

⁴¹ Správu o vykonávaní fondu ENRAF za rok 2023 Generálne riaditeľstvo pre námorné záležitosti a rybárstvo ešte len uverejní.

⁴² Článok 42 nariadenia o ENRF.

⁴³ Článok 38 a 39 nariadenia o ENRF.

⁴⁴ Rozsudok z 11. januára 2024, Friends of the Irish Environment (Possibilités de pêche supérieures à zéro), C-330/22, EU:C:2024:19. Rozsudkom sa rozhoduje o platnosti nariadenia Rady (EÚ) 2020/123, ktorým sa na rok 2020 stanovujú rybolovné možnosti pre určité populácie rýb a skupiny populácií rýb, v spojení s článkami 9, 10, 15 a 16 nariadenia 1380/2013 a článkami 1 až 5, 8 a 10 nariadenia (EÚ) 2019/472.

rozhodnutí prijatých počas medzinárodných rokovaní s tretími krajinami, rozhodnutí regionálnych rybárskych organizácií a sociálno-ekonomickej analýzy, ako aj nadobudnutia účinnosti stálej fázy viacročného plánu pre západnú časť Stredozemného mora od januára 2025.

Komisia začlení do svojich návrhov čo najviac populácií v závislosti od dostupnosti a načasovania vedeckých odporúčaní.

Komisia vyzýva členské štáty a zainteresované strany, aby posúdili vedecké odporúčania, hneď ako budú verejne dostupné. Zainteresované strany môžu Komisii poskytnúť spätnú väzbu prostredníctvom poradných rád, vnútroštátnych orgánov či individuálne.

Komisia začne v októbri viesť rôzne konzultácie so Spojeným kráľovstvom, Nórskom a ďalšími pobrežnými štátmi. Cieľom bude uzavrieť rokovania včas, aby sa výsledok konzultácií začlenil do rokovaní Rady pre poľnohospodárstvo a rybárstvo v decembri 2024.

Komisia bude počas roka okrem stanovovania rybolovných možností pracovať na dosiahnutí pokroku pri uzatváraní dohôd o spoločnom využívaní výrazne rozšírených populácií rýb s tretími krajinami, s ktorými v súčasnosti takéto dohody neexistujú, s cieľom zabezpečiť udržateľný výlov spoločne využívaných populácií.

6.2. Stanovenie rybolovných možností pre rôzne morské oblasti

V prípade populácií v **Baltskom mori, oblasti Skagerrak/Kattegat a Atlantiku**, ktoré riadi len EÚ, Komisia navrhne TAC a kvóty v súlade s MSY, keď toto odporúčanie bude k dispozícii. V prípadoch, keď plány riadenia poskytujú flexibilitu pri stanovovaní obmedzení výlovu, Komisia môže navrhnúť použitie horného rozsahu MSY pre zdravé populácie pod podmienkou, že vo vedeckom odporúčaní sa to považuje za potrebné na dosiahnutie cieľov v rámci viacročných plánov, a to najmä pre zmiešaný rybolov. V prípadoch, keď sa biomasa znížila natoľko, že je pod bezpečnými biologickými hranicami, Komisia navrhuje obnoviť populácie a zahrnúť nápravné opatrenia v súlade s jednotlivými viacročnými plánmi. Opatrenia zameria na to, aby sa pre ďalšie kľúčové populácie čo najskôr získalo úplné odporúčanie k MSY.

Komisia v prípade potreby takisto odpočíta z odporúčania rady ICES výnimky *de minimis* alebo výnimky z dôvodu vysokej miery prežitia. Komisia ďalej vyhodnotí pokrok členských štátov pri vykonávaní aktuálnych opatrení na zníženie vedľajších úlovkov, ktoré sa prijali spolu s TAC len pre nezamedziteľné vedľajšie úlovky s cieľom zmierniť potenciálne blokačné situácie.

Komisia bude podľa možnosti pokračovať v prechode na systém viacročných TAC pre populácie, s ktorými sa hospodári len v EÚ. Pre dve populácie, s ktorými sa hospodári len v EÚ, boli stanovené viacročné TAC na roky 2024 a 2025. V odvetví rybolovu EÚ sa tak zlepší efektívnosť a predvídateľnosť, pokiaľ ide o populácie vybrané v úzkej konzultácii s členskými štátmi, so zainteresovanými stranami a s radou ICES. Od členských štátov sa vyžaduje, aby poskytli zoznam prioritných populácií, v prípade ktorých odporúčajú dvojročné TAC. Komisia po posúdení požiada radu ICES, aby vyhodnotila identifikované populácie:

- i) v kontexte kritérií viacročných odporúčaní rady ICES;
- ii) z hľadiska uskutočniteľnosti viacročných odporúčaní a
- iii) z hľadiska možných dôsledkov takýchto viacročných odporúčaní.

Pokiaľ ide o populácie, ktoré sa využívajú spoločne so **Spojeným kráľovstvom, s Nórskom a inými pobrežnými štátmi**, EÚ bude uplatňovať rovnaký prístup ako v prípade populácií, s ktorými sa hospodári len v EÚ. Svoju pozíciu bude zakladať na najlepších dostupných vedeckých odporúčaníach s cieľom stanoviť rybolovné možnosti v súlade s úrovňami MSY a rokovať o ochranných opatreniach so Spojeným kráľovstvom, s Nórskom a prípadne s ďalšími pobrežnými štátmi. Rada Európskej únie bude ďalej spolupracovať so Spojeným kráľovstvom na spoločných záväzkoch EÚ a Spojeného kráľovstva, ktoré boli prijaté v rámci Osobitného výboru pre rybolov, a so Spojeným kráľovstvom a s Nórskom na splnení trojstranných záväzkov prijatých s cieľom dosiahnuť udržateľný rybolov a riadenie spoločných populácií. EÚ je naďalej odhodlaná dosiahnuť udržateľné, vyvážené a komplexné dohody o spoločnom využívaní výrazne rozšírených populácií, s ktorými sa hospodári spoločne s ostatnými pobrežnými štátmi.

V prípade **Stredozemného mora a Čierneho mora** je nevyhnutné, aby členské štáty dosahovali ciele viacročného plánu pre západnú časť Stredozemného mora a plánu GFCM v súlade so stratégiou do roku 2030. Komisia vyzýva členské štáty, aby vykonávali sprievodné opatrenia v rámci programov ENRAF. Prechodná fáza viacročného plánu EÚ pre západnú časť Stredozemného mora sa skončí 1. januára 2025 a plán vstúpi do fázy úplného vykonávania. To znamená, že rozsahy F_{MSY} vo viacročnom pláne by sa mohli použiť v prípade, keď populácie presahujú preventívne referenčné body, aby sa na zmiešaný rybolov podľa možnosti uplatnili flexibilné opatrenia. Návrh rybolovných možností by mal zahŕňať dostupné nástroje riadenia, rozsahy F_{MSY} a kompenzačný mechanizmus na zlepšenie selektivity rybárskeho výstroja a stanovovania oblastí zákazu rybolovu. Výbor STECF každoročne hodnotí pokrok dosiahnutý pri vykonávaní viacročného plánu. Komisia začala taktiež pracovať na jednotlivých aspektoch udržateľnosti v súvislosti s podávaním správ v júli 2024, ktoré sa budú týkať vplyvu plánu pre západnú časť Stredozemného mora na dotknuté populácie a rybolov.

Spoločné hospodárenie s populáciami je dôležité aj z hľadiska zabezpečenia udržateľného rybolovu v medzinárodných vodách a rovnakých podmienok v Stredozemnom mori a Čiernom mori. Na tento účel sa návrh rybolovných možností na rok 2025 bude vzťahovať na súčasné opatrenia komisie GFCM a dodatočné opatrenia, ktoré sa majú prijať na výročnom zasadnutí komisie GFCM v novembri, a to aj na dôležité opatrenia týkajúce sa vykonávania viacročných plánov pre malé pelagické druhy a druhy žijúce pri morskom dne v Jadranskom mori, dlhodobé opatrenia pre úhora európskeho a korala červeného. Pokiaľ ide o druhy z Čierneho mora, Komisia navrhne TAC a kvóty pre kalkana veľkého a šprotu severnú v súlade s opatreniami, ktoré sa prijímú na výročnom zasadnutí komisie GFCM, a to na základe výsledkov pilotných štúdií a výskumných programov komisie GFCM.

Pokrok, ktorý sa dosiahol v Stredozemnom mori a Čiernom mori, musí pokračovať a zrýchliť, a to na základe výsledkov konferencie komisie GFCM na vysokej úrovni z októbra 2023

a fóra o rybolove v roku 2024. Väčšiu pozornosť treba venovať samitu komisie GFCM/FAO o maloobjemovom rybolove (júl 2024) a regionálnej konferencii o akvakultúre (december 2024). Pôjde o dôležité míľniky v procese prípravy ďalšieho ministerského vyhlásenia MedFish4Ever na nasledujúcu ministerskú konferenciu v roku 2026. Všetky členské štáty musia naďalej vykonávať opatrenia na dosiahnutie udržateľného rybolovu, keďže to predstavuje základ odolného odvetvia rybolovu a ochrany ekosystémov v týchto morských oblastiach.

Je nevyhnutné, aby sa zlepšila ochrana **úhora európskeho**. Komisia v rámci akčného plánu EÚ pre morské prostredie opätovne vyzýva členské štáty, aby okrem dôkladného monitorovania vykonávania rybolovných možností na rok 2024 a posúdenia opatrení pre morské vody na rok 2025 aktualizovali svoje plány riadenia rybolovu úhora podľa nariadenia o úhoroch⁴⁵ v súlade so svojimi právnymi záväzkami podľa právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia. Je dôležité zintenzívniť opatrenia vo vnútrozemských vodách na vytvorenie rovnakých podmienok, pretože miera úmrtnosti úhora vo vnútrozemských vodách je vysoká a vyžaduje si bezodkladné nápravné opatrenia. Komisia zorganizovala 24. apríla 2024 technický seminár o riadení rybolovu úhora v kontexte akčného plánu pre morské prostredie s cieľom uľahčiť tento dialóg a proces. Komisia GFCM v súčasnosti pripravuje budúce dlhodobé opatrenia týkajúce sa úhora európskeho, ktoré sa vzťahujú na všetky biotopy vrátane vnútrozemských vôd.

7. ZÁVER

Celková udržateľnosť rybárstva EÚ sa v roku 2023 vďaka pokračujúcemu vykonávaniu opatrení ďalej zlepšovala. Platí to najmä vo vodách EÚ v Atlantickom oceáne. Situácia v Baltskom mori je však naďalej mimoriadne znepokojujúca, keďže v dôsledku viacerých zdrojov tlaku naďalej klesajú populácie predtým významných komerčne využívaných populácií. Aj napriek nedávnomu zlepšeniu stavu niektorých populácií v Stredozemnom a Čiernom mori sú na riešenie tejto situácie potrebné ďalšie opatrenia a väčšie úsilie.

Zmena klímy ovplyvňuje ľudské činnosti a intenzitu tlakov, ako aj prepojenia medzi nimi. S cieľom riešiť problém tlaku na populácie rýb je nevyhnutné, aby členské štáty v plnej miere vykonávali právne predpisy EÚ a aby všetky zainteresované strany zaujali v záujme zníženia tlaku na populácie rýb koordinovaný postup. EÚ bojuje proti znečisťovaniu morí prostredníctvom viacerých legislatívnych a politických iniciatív v širokom rámci akčného plánu nulového znečistenia⁴⁶.

Návrhy Komisie týkajúce sa rybolovných možností na rok 2025 budú mať za cieľ umožniť obnovu populácií, skonsolidovať populácie rýb, ktoré dosiahli udržateľnú úroveň, a zvýšiť odolnosť rybárov.

⁴⁵ Nariadenie Rady (ES) č. 1100/2007 z 18. septembra 2007, ktorým sa ustanovujú opatrenia na obnovu populácie úhora európskeho.

⁴⁶ Patrí medzi ne stanovenie obmedzení morského odpadu, podmorského hluku, živín a znečisťujúcich látok podľa rámcovej smernice o morskej stratégii a vykonávanie opatrení na ich dosiahnutie. Pozri dokument COM(2021) 400 final.

Prosperujúce odvetvie rybolovu má zásadný význam pre ochranu európskych pobrežných komunít a riadenie prechodu na udržateľnejšie potravinové systémy. Ako sa uvádza v balíku opatrení v oblasti rybárstva a oceánov, je mimoriadne dôležité prijať spoločný záväzok s cieľom pripraviť naše morské oblasti a európsky rybolov na budúcnosť.

Komisia vyzýva členské štáty, poradné rady, zainteresované strany a verejnosť, aby do 31. augusta 2024 poskytli k tomuto oznámeniu spätnú väzbu.

PLÁNOVANÝ HARMONOGRAM PRÁCE⁴⁷

Kedy	Čo
máj – november 2024	vedecké odporúčania rady ICES
jún – koniec augusta 2024	verejná konzultácia o oznámení
koniec augusta 2024	prijatie návrhu týkajúceho sa rybolovných možností v Baltskom mori Komisiou
polovica septembra 2024	prijatie návrhu týkajúceho sa rybolovných možností v Stredozemnom mori a Čiernom mori Komisiou
október – december 2024	výročné konzultácie týkajúce sa rybolovných možností so stranami v severovýchodnom Atlantiku
október 2024	zasadnutie Rady týkajúce sa rybolovných možností pre Baltské more konzultácie pobrežných štátov o výrazne rozšírených populáciách v severovýchodnom Atlantiku
koniec októbra 2024	prijatie návrhu týkajúceho sa rybolovných možností v Atlantiku/Severnom mori Komisiou
4. – 8. november 2024	výročné zasadnutie komisie GFCM
12. – 15. november 2024	výročné zasadnutie komisie NEAFC
1. december 2024	odporúčania výboru STECF týkajúce sa posúdenia a riadenia populácií
december 2024	zasadnutie Rady týkajúce sa rybolovných možností v Atlantiku/Severnom mori zasadnutie Rady týkajúce sa rybolovných možností pre Stredozemné more a Čierne more

⁴⁷ Pokiaľ ide o populácie, ktoré riadia regionálne organizácie pre riadenie rybárstva vo vodách EÚ a v určitých vodách nepatriacich EÚ, rybolovné možnosti sa prijímajú po výročnom zasadnutí regionálnych organizácií pre riadenie rybárstva revíziou nariadenia Rady, ktorým sa stanovujú rybolovné možnosti.